

Franc Kollmann, Josip Krisper, Josip Luckmann, Ferdinand Souvan in Vaso Petričič; razen teh izpraznjenih mest dopolniti bode treba mesto umrlega gosp. pregledovalca Vincenca Seuniga.

Omenjena podružnica prosi toraj zbornico, naj bi predlagala za izpraznjena mesta pregledovalce. Poročevalec predlaga v imenu odseka oziraje se na dotična določila bankinih pravil naslednje gospode pregledovalce: Franca Kollmanna, Josipa Krisperja, Josipa Luckmanna, Ferdinanda Souvana, Vaso Petričiča, Ivana Perdana, Alfreda Ledeniga in F. M. Regoršeka. Temu predlogu zbornica enoglasno pritrudi.

(Konec prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

45.

Povodni konj pa bivol.

(Konec.)

Divjaki so brzo raztelesovali zver, eni so rezali meso, eni palec debele in široke jarmene za domače potrebe. Kedar je bil konj raztelesen, videli smo, da je ena sama krogla v živo ga zadela in usmrtila, ona namreč, ki je skozi oko v možgane priletela. Ena je obtičala v čelu, tri so se zarile v tolsto kožo po truplu, ostale so v stran zletele. Ko so možaki velikana razrezovali, zakurile so njih žene. Pekli so cele kosove na kolčih. Hotentoti niso mogli počakati, da bi bila pečenka dobro opečena, kar z ražnja so jo trgali kos za kosom, pa mast so vjemali v roke, ki je crlela od kosov, in so jo slastno polizovali. Naposled se je pečenka dobro opekla, vzeli smo si, kolikor je bilo treba, ostalo smo prepustili Hotentotom. Človek bi ne mogel verjeti, koliko ti ljudje zbašejo vá-se, če bi sam ne videl. Hotentoti so jedli in jedli tako, da so bili naposled vsi trdi, kar obležali so po travi; kajti eden sam je snedel toliko, kolikor mi vsi vkup. Pripovedoval nam je njih rojak, da Hotentoti nezmerno jedó, kedar se jim je lov dobro obnesel.

„Dobro, da je krogla priletela v oko“, omenil nam je na potu Hotentot, „sicer bi zveri ne bili dobili v roke. Lov na povodnega konja je zeló težaven in nevaren, to skušajo moji rojaki. Navadno ga lové po noči. Za večera namreč pazijo v vodi, kedaj pojde na pašo, in kedar jim dojde blizo, vržejo ná-nj železno ostvo, privezano na motvozu, in konec motvoza je privezan kos lesa. Prigodi se dostikrat, da se ranjeni konj z ostvo vrže v vodo in potopi. Lovec pazi samo na les, pa vé, kodi plava ranjena zver. Sedaj poskačejo Hotentoti v pripravljene čolnice in se približujejo lesu, da bi konja z dolgimi in železnimi sulicami usmrtili. Tak lov je dvakrat nevaren. Včasih se povodnji konj uže na bregu vrže za svojimi napadalci, in če katerega zadene, pobije ga pri tisti priči. Če lovec uide tej nevarnosti, ima morda drugo borbo ž njim na vodi. Togotna zver opazi čoln, vrže se ná-nj in ga razdrobí. Nevarnost na vodi je tem večja, čim temnejša je noč. Ali naši ljudje so vrlo gibčni in oprezni, in zato se ne bojé preveč takega lova, pripravljani so na vse, imajo dandanes tudi uže orožje na ogenj, in če bi vse to spodletelo, tedaj se rešijo s plavanjem.“

Prišli smo na višino z lesom obraščeno. Častnik francoski je spodbodel konja in zdirjal od nas ogledat si okolico, ali je varna ali ni. Kmalu se je povrnail in nam povedal, da se blizo na lučini pase čeda bivolv.

Eni so nastojali, da hočejo iti streljat jih, toda častnik je odsvetoval, češ, da smo uže pretrudni. Tudi se mračí, in lov na bivole je nevaren. Celó domači bivol je zeló trmast in hudomušen, to sem več potov skusil na Italijanskem, kjer imajo krotke bivole, pa vendar težko delajo ž njimi. Skozi smrček mu potegnejo železen obroček, da ga laglje zmagujejo in strahnejejo. Divji voli pa so večí in močnejši od domačih, in veliko huji. Pustimo jih nocoj, jutri jih pojdemo streljat, sedaj si priredimo stan in zakurimo.“

Častnikov nasvet smo odobrili, poskakali s konj in začeli delati priprave za prenočevanje. Ali za malo časa se je nam pokazal strašen prizor. Med tem, ko so se bivoli pasli, približal se je velik lev, ter bistro zrl, na katerega bi se vrgel. Cela čreda, zapazivši leva, preneha pasti se, in gleda debelo nasprotnika. Lev se krči, a bivoli spusté v tek. Eden edini, morda načelnik čredi, ostal je na svojem mestu, nagnil glavo in se pognal proti levu. Lev poskoči in s taco vsega bivola po gobcu, potem po plečih. Bivol otrese z glavo in z rogom prebode leva, otrese v drugo, in lev zletí z roga po tleh. Bivol skoči za njim in ga v divjem srdu prebada z rogovoma in teptá z nogami. Lev pojema, bolestno tuli, ali bivol še vedno skače po njem in ga prebada, da je naposled ves razmesarjen. Zmagoviti junak potem zatuli, jezno pogleda mrtvega nasprotnika in zdirja za čredo. Ali kmalu se zopet vrne, z novega si ogleda nasprotnika, skoči še enkrat ná-nj, pohodi ga in poteptá. Kedar se je bivol do dobrega znosil, obrnil se je, brzo dirjal za čedo in zmagovito otresal z glavo.

Plahi smo gledali ta prizor in prešlo nam je vse veselje do lova na bivole ne samo za ta večer, ampak za vselej.

Iz deželnega zbora.

I. seja dné 9. decembra 1886.

Deželni glavar gospod grof Gustav Thurn prične zborovanje z daljnim nagovorom, v katerem omenja najvažnejših, deželo zadevajočih dogodeb od zadnjega zasedanja, med temi izrekoma: da se je deželna vino- in sadjerejska šola premestila s Slapa v Vipavi v Grm poleg Novega mesta, dalje da se je okrajna cesta s Poljanske doline čez Kopačnico proti Cirknem dodelala in izročila javnemu prometu, dalje, da se je v teku minulega leta tudi v naši deželi v nekaterih krajih prikazala kolera, katera se pa k sreči ni nevarno širila, ker so javna oblastva pazile, da so se zaukazane zdravstvene naredbe strogo spolnovele. Konečno tudi omenja, da so se naši prisiljenci na več krajih rabili za zgradbe javnih cest in da si je ta poskušnja obnesla v splošno zadovoljnost. — Konečno povabi gosp. deželni glavar zbornico, kakor vselej tudi letos pričeti zborovanje z trikratnimi živio-klici na presvitlega cesarja, na kar je zbornica odgovorila s živahnimi živio- in deloma „hoch“-klici.

Za deželnim glavarjem poprime gospod c. kr. deželni predsednik baron Winkler besedo ter pred vsem pozdravi zbrane poslance, potem izroči deželnemu glavarju dva vladina predloga, enega zadevajočega premembo lovske postave, drugoga: načrt postave o razdelitvi skupnih zemljišč in o odkupu služnost na takih zemljiščih.

Potem stori obljubo novoizvoljen poslanec za postojnske selske občine gosp. Hinko Kavčič.

Pred naznanili deželno-zborskega predsedništva omenja deželni glavar zgube, katera je deželni zbor vsled smrti rajkega poslanca gospoda Adolfa Obreze,

ki je vžival izredno zaupanje svojih rojakov in ki je kot župan, deželni in državni poslanec neumorno in vspešno deloval za blagor naše domovine. V znamenje češčenja spomina na pokojnega tovariša vzdignejo se vsi poslanci s sedežev.

Potem naznanja gosp. deželni glavar dolgo vrsto zboru došlih prošinj in pa 27 predlogov (št. 1—27) deželnega odbora.

Pri volitvah, ki se potem vršé, izvoljena sta bila za reditelja: gospoda J. Krsnik in baron Lichtenberg; za verifikatorja: gospoda L. Robič in Deschmann. V finančni odsek 11 članov bili so izvoljeni gospodje: dr. vitez Bleiweis, Detela, Klun, dr. Mosché (načelnik), Murnik, Šuklje, dr. Poklukar, dr. Vošnjak, Deschmann (načelnikov nam.), Luckmann in baron Schwegel. — V gospodarski odsek bili so izvoljeni gospodje: Detela, Kavčič, Pakiž, dr. Papež, dr. Poklukar (načelnik), baron Taufferer (načelnikov namestnik), dr. Samec, Faber in baron Lichtenberg. — V odsek za letno poročilo izvoljeni so bili gospodje: Deu, Hren, Robič, Stegnar, dr. Sterbenc (načelnik), dr. Mauer (načelnikov namestnik) in grof Auersperg.

Potem rešilo se je vseh daljnih 27 točk dnevnega reda v prvem branji, predlog deželnega odbora, da se imajo začasno, dokler proračun deželni ne zadobi najvišega potrjenja, pobirati vse dosedanje deželne naklade in vžitnina od žganja, sprejme se po predlogu poročevalca g. Murnika tudi takoj v drugem in tretjem branji brez razprave.

Konečno naznanja g. deželni glavar prihodnjo sejo na ponedeljek dne 13. decembra ob 11. dopoludne ter naznanja, da takoj po seji zborujeta finančni in pa gospodarski odsek.

Pred zborovanjem ob 10. uri bila je v stolni cerkvi slovesna sv. maša, katero je pel stolni dekan g. dr. pl. Pauker. Gospod knezoškof dr. Misija naznanil je deželnemu glavarju pismeno, da je zadržan, vdeležiti se seje.

II. seja dné 13. decembra.

Seja prične se kmalu po 10. uri, in gosp. deželni glavar naznani zbornici novorazdeljene priloge in na novo došle prošnje. Navzoči so večinoma vsi poslanci. Pogrešati je bil izrekoma gosp. dr. Dolenc, katerega tudi k prvi seji ni bilo.

Pri 3. točki dnevnega reda predlaga deželni glavar, da naj se vladna predloga z načrtom zakona, s katerim se prenarejajo nekatera določila o izvrševanju lovske pravice, ter opazke k temu načrtanemu zakonu izroči posebnemu „upravnemu odseku“, kateri naj se voli v prihodnji seji.

Gledé družih dveh vladnih predlogov v razdelitvi skupnih zemljišč in „o sestavi deželne komisije za stvari, ki se tičejo očiščevanja gozdnega sveta od tujih osredkov in zaokroženja gozdnih mej“ omenja deželni glavar, da dotični predlogi niso še dotiskani in da se bodo v prvem branji rešili v prihodnji seji.

Dalje rešile so se vse ostale točke dnevnega reda, namreč:

Točka 5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku ustanovnih zakladov za leto 1885; poročevalec kanonik Klun.

Točka 6. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu in računskem zaključku hiralničnega zaklada za leto 1887. oziroma 1885.; poročevalec dr. vit. Bleiweis.

Točka 7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku bolnišnega, blazničnega, porodniškega

in najdeniškega zaklada za l. 1885.; poročevalec dr. vitez Bleiweis.

Točka 8. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku slapske vino- in sadjerejske šole za l. 1885; poročevalec dr. Poklukar.

Točka 9. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku zaklada prisilne delavnice za leto 1885.; poročevalec C. Luckmann.

Točka 10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku normalno-šolskega zaklada za leto 1885.; poročevalec Šuklje.

Točka 11. Ustno poročilo finančnega odseka zastran podpor za šolske stavbe; poročevalec dr. Vošnjak.

Točka 12. Ustno poročilo finančnega odseka gledé oskrbovalnih stroškov za uboge bolnike v nejavnih bolnišnicah in v srbskem kraljestvu; poročevalec dr. vitez Bleiweis.

Točka 13. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:

- a) podpornega društva visokošolcev na kmetijski šoli na Dunaji za podporo; in
- b) cesarjevič Rudolfove bolnišnice usmiljenih bratov v Št. Vidu na reki Glan za podporo — poročevalec Klun;
- c) občinskega zastopa na Trati za odpis nekega dolga in za podporo; poročevalec Detela;
- d) društva živinozdravnikov avstrijskih na Dunaji za podporo; poročevalec dr. Poklukar;
- e) vasi Šmarata zavolj podpore za most; poročevalec dr. Vošnjak;
- f) prisilne delavnice paznika Franceta Bajca za podaljšanje miloščine; poročevalec Luckmann;
- g) učiteljske sirote Ane Adamič za podaljšanje miloščine; in
- h) učiteljske vdove Juliane Dürfeld za povečanje pokojnine; poročevalec Šuklje.

Vse točke rešile so se brez razprave po predlogih finančnega odseka.

Prihodnja seja je napovedana za petek.

Politične stvari.

Jezikovna razprava

v avstrijski delegaciji dné 21. novembra 1886.

(Konec.)

Dr. Sturm prizadeval si je za govorom dr. Czerkavskega v precej dolgem pa prav malo samozaupnem govoru dokazati, da prvi govornik in pristaš njegov Dumreicher prav za prav ni zahteval družega, kakor da vojno ministerstvo osnuje še nekaj tacih šol, kakošna je nemška ljudska šola v Zadru in pa v arsenalu poleg Dunaja.

Toda poročevalec dr. Matuš se po tej zvijači ni dal zmotiti, ter je prav na bistvo Dumreicherjevega govora odgovoril prav srečno in jedernato tako-le:

Dr. Matuš: V ravno dognani splošni razpravi vrtil se je razgovor sploh samo krog dveh vprašanj: Poslanec Fürmüller sprožil je vprašanje ustanovljanja, drugi gospodje, ki so govorili, pa tako imenovano jezikovno vprašanje v vojni. Kar zadeva prvi predmet, dovoljujem si opomenjati, da ono, kar poročilo omenja, kot primerno rešitev vprašanja ustanovljanja gledé finančnega uspeha nima družega namena kot spominj za vojno upravo, da to stvar primerno preišče, ker se je potreščina pri tem naslovu jako pomenljivo poveščala. Z navedenim izgledom se tedaj tukaj ni hotelo konečni